

ชุมชนคุณธรรม: ต้นแบบการ แก้ไขปัญหาสังคมแบบยั่งยืน: กรณีศึกษา ชุมชนราชทรัพย์
แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร*

MORAL COMMUNITIES: A MODEL FOR SOLVING SUSTAINABLE SOCIAL PROBLEMS:
A CASE STUDY RATCHASAP COMMUNITY, BANG SUE SUBDISTRICT,
BANG SUE DISTRICT, BANGKOK

LITSAVANH CHITTAKHAME

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkomrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและปัญหาอุปสรรคของชุมชนคุณธรรมต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 2. เพื่อศึกษากระบวนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการแก้ไขปัญหาและตัวชี้วัดความสำเร็จของชุมชนต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร. โดยงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประวัติความเป็นมาและปัญหาอุปสรรคของชุมชนคุณธรรมต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร พบว่า ในอดีต เมื่อ 60 ปีที่ผ่านมาเป็นสวนปลูกผลไม้ เช่นกล้วย มะพร้าว สะเดา เมื่อก่อนไม่มีทางเข้าเพื่อการเดินทางมีเพียงแผ่นไม้วางเป็นสะพาน. ยังไม่เจริญคนในชุมชนไม่ค่อยมีการติดต่อค้าขายอาศัยการสัญจรทางน้ำ หลังจากมีถนนคอนกรีตในซอยราชทรัพย์ ส่งผลให้เกิดความเจริญอย่างรวดเร็วในชุมชนจากการเลี้ยงชีพด้วยการทำสวนผู้คนในชุมชนเริ่มออกมาทำงานนอกพื้นที่ ใช้วิถีชีวิตแบบคนเมือง มีบ้านพักอาศัยมากขึ้น มีคนต่างถิ่นมาอาศัยจำนวนมากและในปี พ.ศ. 2551 ชุมชนขอดำเนินการจัดตั้งอย่างเป็นทางการจากสำนักงานเขตบางซื่อเป็น “ชุมชนราชทรัพย์”

2. กระบวนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร พบว่า การทำงานที่ครอบคลุมในทุกด้านมีแนวทางในการพัฒนาและการดำเนินงานของชุมชนอย่างมีทิศทางตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เป็นไปตามความต้องการและสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนได้ร่วมกัน คิด กำหนดแนวทาง กิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอกด้วยการคำนึงถึง

* Received April 29, 2024; Revised April 30, 2024; Accepted April 30, 2024

ศักยภาพทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน นำปัญหาความต้องการของคนในชุมชนที่ได้จากเวทีประชาคมมาจัดทำแผนงาน/โครงการ มีการบริหารจัดการชุมชนต้นแบบ เป็นชุมชนที่โดดเด่นในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ประกอบกับมีผู้นำ ที่ได้รับการยอมรับ สมาชิกในชุมชนมีเป้าหมายเดียวกัน มีเครือข่ายร่วมพัฒนาที่เข้มแข็ง ชุมชนมีการวางแผนร่วมกับเครือข่ายในการจัดทำแผนชุมชน มีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขปัญหา หรือสร้างเครือข่ายที่สามารถเจรจากับชุมชนได้อย่างดี ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในชุมชนได้สำเร็จ และด้วยพลังคนในชุมชนที่มีความสามัคคีและมีส่วนร่วม รับรู้ข่าวสาร ร่วมคิดไตร่ตรองและแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมิณผล มีผู้นำ มีชุมชน

3. องค์ประกอบการแก้ไขปัญหาและตัวชี้วัดความสำเร็จของชุมชนต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีการศึกษาที่ดี นโยบายที่ดี ผู้นำดี มีภาครัฐส่งเสริม มีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย มีกิจกรรมร่วมกัน มีวัฒนธรรมชุมชน และชุมชนได้ร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยราชการเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำงานเท่านั้นส่วนประชาชนสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาทั้งในบริบทของพื้นที่และแบบองค์รวมในชุมชน เป็นการร่วมกันจัดการศึกษาตลอดชีวิตแก่ชุมชน สามารถอยู่ในสังคมและการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ: ชุมชนคุณธรรม; คุณธรรม; ชุมชนคุณธรรมต้นแบบ

ABSTRACT

This research objectives consisted of: 1) to study the history and problems and obstacles of the model moral community, Bang Sue Subdistrict, Bang Sue District, Bangkok, 2) to study the problem-solving process and model community development, Bang Sue Subdistrict, Bang Sue District, Bangkok, and 3) to analyze the components of problem solving and indicators. Measuring the success of the model community, Bang Sue Subdistrict, Bang Sue District, Bangkok. Qualitative research method was carried out in this study. Data was collected by in-depth interviews with informants who are community administrators and those involved. The tool used in the research was in-depth interviews and content analysis technique was used for data analysis.

The results showed that:

1. The history and problems and obstacles of the moral community model, Bang Sue Subdistrict, Bang Sue District, Bangkok revealed that in the past 60 years ago, it was an orchard planted with fruit such as bananas, coconuts, and neem. There was no bridge. There was no outside trading in the community. They relied on water traffic After having a

concrete road in Choi Ratchasap resulting in rapid growth in the community from making a living by gardening. People in the community began to work outside the area, live the urban lifestyle. There were many houses There were many immigrants to live and in 2008 the community asked for an official establishment from Bang Sue District Office to be called "Ratchap Community"

2. The problem solving process and model community development in Bang Sue Subdistrict, Bang Sue District, Bangkok indicated that comprehensive work in all aspects with guidelines for the development and operation of the community with a direction based on the vision that meets the community needs and it could solve problems that the community has jointly thought, set guidelines for community development activities by adhering to the principle of self-reliance, reducing external dependence by considering the resource potential, wisdom, way of life, culture and environment in the community. They took the problems and needs of people in the community from the community forum to create plans/projects. There was a model community management. It was an outstanding community in systematic administration, together with a leader being accepted by the community. Members have the same goal. There was a strong joint development network. The community plans together with the network in preparing the community plan. Problems were analyzed and prioritized. There was creating a network that can negotiate well with the community, allowing to solve various problems in the community successfully and with the power of people in the community who are united and participate in receiving news collaborate in thinking and expressing opinions, decision-making, action, evaluation.

3. The components of problem solving and indicators of success of the model community, Bang Sue Subdistrict, Bang Sue District, Bangkok revealed that there was good education, good policies, good leaders, good supports by government. There was technology, joint activities, a community culture. They could join, think together, do, and jointly solve problems on their own. The government is only a consultant to advise on the work only. People could analyze the problems and needs of the community to lead to solutions in both local and holistic contexts in the community. It was a joint management of lifelong education for the community, resulting people in community to live happily in society.

Keywords; Moral community; Moral; Model Moral community

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวัตถุแต่เกิดความเสื่อมทางด้านจิตใจค่านิยมสังคมคนไทยนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงความเสื่อมทางจิตใจอย่างเห็นได้ชัดเจนหลายประการ เช่น นิยมวัตถุนิยมความหรูหราฟุ่มเฟือยยกย่องคนรวยโดยไม่คำนึงถึงว่าจะร่ำรวยมาได้โดยวิธีใดเกิดการแข่งขันเอารอดเอาเปรียบไม่คำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมการเบียดเบียนเอารอดเอาเปรียบนั้นนอกจากจะเบียดเบียนกันเองแล้วยังเบียดเบียนรุกรานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ที่ดิน ป่าไม้ แม่น้ำ สภาพธรรมชาติ ถูกรุกราน ยึดครอง ถูกทำลาย สภาพน้ำเน่าเสีย สภาพคนจนอยู่ใน สลัมท่ามกลางตึกสูงอันหรูหราใหญ่โตสภาพความยากจนแร้นแค้นของคนในชนบท และสภาพเสื่อมโทรมทางสังคม อันเกิดจากความเสื่อมทางจิตใจมีมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากปัญหาเสพติดโสเภณีโรคเอดส์และปัญหาอื่น ๆ รวมถึงการละเลยด้านศาสนา และประเพณีเป็นต้นผลจากการพัฒนาประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา มีความก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในมิติทางด้านสังคมของประเทศไทย ประกอบกับอิทธิพลจากวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาท ส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมไทย เกิดเป็นปัญหาสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้น ค่านิยมของระบบคุณธรรมจริยธรรมเกิดความสับสนให้ความสำคัญกับมูลค่าที่เป็นวัตถุแทนคุณค่าของคุณงามความดี ขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ จึงมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนการขับเคลื่อนโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวรตามแผนแม่บทฉบับดังกล่าวสนับสนุนทุก ๆ กิจกรรมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรมสร้างคนดีสังคมดีให้ "คุณธรรมนำการพัฒนา" ที่มีความโดดเด่น ๓ ประการกล่าวคือ คนในชุมชนปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดั่งงามโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในการสร้างความเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาบูรณาการการทำงานกับทุกพื้นที่โดยใช้กลไกพลังบวรและกลไกประชารัฐส่งเสริมและพัฒนาชุมชน ขณะนี้เกิดเป็นชุมชนคุณธรรมกว่า 22,000 ชุมชนทั่วประเทศ" ในจำนวนนี้เป็นชุมชนคุณธรรมต้นแบบชุมชนที่มีความพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กว่า 3,000 แห่งที่คนในชุมชนเคารพเทิดทูนสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความเป็นเครือญาติเอื้ออาทรแบ่งปันไม่มีการทะเลาะวิวาทไม่มีการลักขโมยลดละเลิกอบายมุขปลอดยาเสพติดและอาชญากรรมมีกลุ่มจิตอาสาทำความดีชีวิตเรียบง่ายรู้จักใช้ รู้จักออมรวมกลุ่มอาชีพสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานได้และคนในชุมชนเป็นเจ้าของที่ดีพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน" ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมกล่าวในโอกาสต่อไป กระทรวงวัฒนธรรมจะขอเสนอตัวอย่างชุมชนคุณธรรมฯที่มีเสน่ห์แห่งวิถีชีวิตงดงามด้วยวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและอบอุ่นด้วยน้ำใจไมตรีแบบคนไทยที่เมื่อท่านได้รู้จักแล้วต้องอยากไปเยี่ยมเยือนชุมชนเหล่านั้นอย่างแน่นอน (กฤษศญพงษ์ศิริ, 2565) ความคืบหน้าการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่ากระทรวงวัฒนธรรมเดินทางขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องโดยมอบหมายให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทั่วประเทศดำเนินการชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลัง "บวร" (บ้าน-ชุมชน/วัด-ศาสนาสถาน/โรงเรียน-ราชการ) โดยมีข้อปฏิบัติหลัก 3 ประการคือปฏิบัติตามหลักศานาน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตนำไปสู่ความมั่นคง 3 สถาบันหลักคือชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

(ยูพา ทวีวัฒนะกิจบวร, 2565) ตามหลักระบบเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัด ตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือ ก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบันได้ถูกปลูกฝัง สร้าง หรือกระตุ้น ให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวຍความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น ตามหลักการนั้น จำเป็นต้องมีความรู้และคุณธรรมประกอบด้วยความรู้ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม เช่น ความรู้ในการประกอบวิชาชีพช่วยให้ธุรกิจและการงานเจริญก้าวหน้า หรือความรู้ในการลงทุนช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้นักลงทุน ทั้งนี้ ความรู้และประสบการณ์ จะช่วยให้เราตัดสินใจได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ถึงแม้ว่า พื้นฐานความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างกันอาจทำให้เหตุผลของแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน แต่หากทุกคนยึดมั่นอยู่ในหลักคุณธรรม ก็จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข (Krungsri Plearn เพลิน, 2466) โดยรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นั้นมีเป้าหมายพัฒนาประเทศอย่างมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสมดุลทั้งทางวัตถุและจิตใจ สอดคล้องกับแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 - 2564) ที่เน้นพัฒนาคนทุกช่วงวัยทุกมิติให้เป็น คนดี คนเก่ง มีคุณธรรมและพลเมืองดีมีคุณภาพ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติ ศรัทธายึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำพลัง “บวร: บ้าน วัด โรงเรียน/ราชการ” มาขับเคลื่อน เพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งพัฒนาจิตใจจิตสำนึกด้านจริยธรรมและกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนทุกระดับการบูรณาการทุกภาคส่วนขับเคลื่อน “ชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร” จำนวน 22,540 แห่งทั่วประเทศสร้างชุมชนเข้มแข็งรายได้เพิ่มขึ้นปัญหาต่างๆ ลดลงและดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมที่ดั่งงามส่งผลให้คนในชุมชนมีความสุขพึ่งพาตนเอง และเพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติ และขวัญกำลังใจแก่ชุมชนคุณธรรมและผู้เกี่ยวข้องจึงได้คัดเลือก 100 สุดยอดชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลัง บวร ต้นแบบ และ 150 หน่วยงานหรือบุคคลที่สนับสนุนการขับเคลื่อนพลัง “บวร” ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช 2563 ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ชุมชนบุคคล และหน่วยงานอื่นๆ เข้ารับโลรางวัลของนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2565)

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยได้ส่งเสริมให้เกิดเวทีพื้นที่และกิจกรรมต่างๆ ให้กับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะการส่งเสริมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนเพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองที่มีกำลังสำคัญในการขยายคุณงามความดีเกิดองค์ความรู้ สื่อการสอน และพัฒนาระดับให้เกิดมาตรฐานคุณธรรมในสถานศึกษาทั่วประเทศจึงดำเนินงานด้านโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่องโดยเชื่อมโยงและพัฒนาความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ

นโยบายชาติ เช่น คุณธรรมนำความรู้ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงคิดอย่างสร้างสรรค์ให้ทันสถานการณ์โลกพัฒนาความคิดในเชิงสร้างสรรค์รวมถึงวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมโดยนำองค์ความรู้จากการปฏิบัติมาเป็นแนวทางการขยายผลสร้างโรงเรียนคุณธรรมให้เต็มแผ่นดินโดยตระหนักว่าเด็กและเยาวชนเป็นฐานในการพัฒนาประเทศเนื่องจากเมื่อเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองและต้องมีบทบาทหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ และทำประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ให้กับประเทศชาติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในประเด็น “ชุมชนคุณธรรม: ต้นแบบการแก้ไขปัญหาสังคมแบบยั่งยืน: กรณีศึกษา ชุมชนราชทรัพย์ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร” โดยมุ่งศึกษากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมของชุมชนราชทรัพย์ที่ประสบความสำเร็จ โดยชุมชนราชทรัพย์มีความเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนคุณธรรมและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดกับคนในชุมชนตลอดจนวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนาในแง่หลักธรรมที่ปรากฏอยู่ในชุมชนคุณธรรมและจริยธรรมในชุมชนราชทรัพย์เขตบางซื่อ ขั้นตอนการเสริมสร้างชุมชนคุณธรรมวิธีการและแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปเป็นแบบยั่งยืนพลังที่สำคัญในสังคมที่จะสามารถเป็นกลไกในการพัฒนาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็งก่อให้เกิดกระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมอย่างยั่งยืนในทุกพื้นที่ในกรุงเทพมหานครโดยให้ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนาร่วมวางแผนดำเนินการพัฒนาให้เป็นชุมชนคุณธรรมโดยโรงเรียนมีบทบาทในการสร้างเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขขณะเดียวกันชุมชนราชทรัพย์ก็มีบทบาทและความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในแง่ของการเป็นแหล่งศูนย์การเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมประเพณีช่วยเหลือชุมชนราชทรัพย์ให้มีค่านิยมของสังคมและวัดที่มีบทบาทหน้าที่ที่จะให้การอบรมกล่อมเกลาสมาชิกในชุมชนราชทรัพย์การขับเคลื่อนเพื่อให้เกิด “ชุมชนคุณธรรม สู่สังคมคุณธรรม” ในทุกพื้นที่เขตบางซื่อที่มีหลักการสำคัญ คือ การประสานสัมพันธ์การมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน (ชุมชน) วัด (ศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์) โรงเรียน หรือ บวร ซึ่งเป็นองค์กรหลักในชุมชนที่เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็งก้าวสู่ “สังคมคุณธรรม” โดยความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนคุณธรรมต้นแบบและศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนต้นแบบ และ เพื่อวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบและตัวชี้วัดความสำเร็จของชุมชนต้นแบบในชุมชนราชทรัพย์ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานครกรณีศึกษา: ชุมชนคุณธรรมต้นแบบการแก้ไขปัญหาสังคมแบบความยั่งยืนฯ อันจะนำไปสู่การพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ให้กับชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและปัญหาอุปสรรคของชุมชนคุณธรรมต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษากระบวนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการแก้ไขปัญหาและตัวชี้วัดความสำเร็จของชุมชนต้นแบบ แขวง บางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative Research) โดยการทบทวนเอกสารต่างๆ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับ แนวคิดคุณธรรม แนวคิดการพัฒนาชุมชน แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และสนทนากลุ่มเฉพาะและบุคคลโดยการสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้นำชุมชนราชทรัพย์ ชาวบ้าน วัด ภาครัฐ

นอกจากนี้ เพื่อทราบถึงเพื่อประวัติความเป็นมาของชาวชุมชนราชทรัพย์ และได้เป็นชุมชนราชทรัพย์ แขวงบางโพ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร เพื่อทราบถึงความเป็นมาของชุมชนคุณธรรม และ จริยธรรมในชุมชนราชทรัพย์ และ ปัญหาของชุมชนราชทรัพย์ โดยการใช้ภูมิปัญญา

พื้นที่การวิจัย

ชุมชนราชทรัพย์ เขตบางโพ อำเภอบางซื่อ จังหวัดกรุงเทพมหานครพื้นที่เมืองเป็นศูนย์รวมของการเรียนรู้หรือชุมชนคุณธรรม, ชุมชนราชทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาเทคโนโลยีหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งเมืองเป็นแหล่งรวม “ความเจริญ” ทางวัตถุ พร้อมกับเป็นแหล่งรวมของปัญหาหลากหลายรูปแบบ วิถีชีวิตของคนในเมืองต่างเร่งรีบ มีความเป็นปัจเจกสูง ซึ่งเป็นเรื่องท้าทายสำหรับคนทำงานพัฒนาชุมชนในพื้นที่เมืองในพื้นที่เมืองผู้อยู่ร่วมกันอย่างมีหลักคุณธรรมหรือชุดคุณค่าที่ยึดโยงผู้อยู่ร่วมกันได้จากคำถามนี้นำมาสู่การทำ “โครงการศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนเมือง: ชุมชนราชทรัพย์ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร” โดยทีมวิจัยและจัดการความรู้ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) โดยมองผ่านบทเรียนของชุมชนราชทรัพย์ ชุมชนเมืองที่มีประสบการณ์ในการทำงานพัฒนามาอย่างเข้มข้นชุมชนราชทรัพย์ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ย่านบางโพ พื้นที่รอยต่อระหว่างกรุงเทพฯ และนนทบุรี วันที่พวกเราเข้าไป ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางซื่อ มาจัดโครงการฝึกอบรมทำน้ำหมักชีวภาพในชุมชน คุณรุจิรัตน์ หาญวิกุลนันท์ หรือพี่แหม่ม ประธานชุมชนราชทรัพย์ และคุณ ธนิตา ทองสุข ประธานกลุ่มหมู่บ้านพร้อมกับสมาชิกกลุ่มกำลังเตรียมสถานที่ และอาหารอย่างชะมัทเข้มข้นที่ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คัดเลือกโดยใช้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนราชทรัพย์ เขตบางโพ อำเภอบางซื่อ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือวัด ผู้นำชุมชน ภาครัฐ ประชาชน เชิงเป็นบุคคลบริหารชุมชนราชทรัพย์ บางโพ บางซื่อ ประจำจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยการเจาะจง จำนวน 20 รูป/คน

กลุ่มที่ 1 แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (วัดบางโพธิ์อมาวาส)

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
1	พระมหาสมัคร มหาวิโร	เจ้าอาวาส
2	พระมหาสันติ นาควโร	ลูกวัด
3	พระมหาทรงพล โฆสิตวณโณ	ลูกวัด
4	พระมหาสุพจน์ สุวณฺชโย	ลูกวัด
5	พระสุจินดา สุทธิจิตโต	ลูกวัด

กลุ่มที่ 2 แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก(ผู้นำชุมชนราชทรัพย์)

ลำดับ	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นาง รุจิรัตน์ หาญรวีกุลนันท์	ประธาน
2	นาย วินัย ขำศิริ	เลขา
3	นาย วิชัย ตระกูลดแก้ว	เหรัญญิก
4	นาง ธนิตา ทองสุข	ผู้ช่วยเลขา
5	นาง ชุติรี ชมรุ่ง	ประชาสัมพันธ์

กลุ่มที่ 3 แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (ฝ่ายพัฒนาชุมชน)

ลำดับ	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นางสาว พานณี บุญดวง	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
2	นายศุภมิตร บัวซ้อน	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
3	นางกมลวรรณ เสาร์สุวรรณ	นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
4	นางชนิกานต์ ทรัพย์รุ่งวัฒนา	นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
5	ว่าที่ร้อยตรีหญิงภัทรนิษฐ์ คงเจริญ	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

กลุ่มที่ 4 แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (ประชาชนทั่วไป)

ลำดับ	ชื่อ/นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นาย มานัต ชุนาค	ประชาชน
2	นาง สมจิตร วงษ์ท้าว	ประชาชน
3	นางสาว จรรยา เขี่ยมสะอาด	ประชาชน
4	นาย สมศักดิ์ จันทร์ผลหอม	ประชาชน
5	นางศตร ทองสุข	ประชาชน

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือโดยดำเนินการตามกรอบแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่ม บุคคล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์และ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ประเด็นสำคัญของเนื้อหา การวิจัยและวิเคราะห์สาระสำคัญจากนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการแล้วได้ร่าง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาของข้อความ
2. โครงสร้างของประเด็นเนื้อหาคำถามที่ครอบคลุมสาระสำคัญในเรื่อง ชุมชนคุณธรรม การพัฒนาชุมชน การพัฒนาแบบยั่งยืนและ การแลกเปลี่ยนในสังคมไทย คุณธรรมและวิเคราะห์ชุมชนคุณธรรมประจำจังหวัด ฐานองค์กรพัฒนาจิตใจและปัญญาของบุคคล และสังคม เพื่อให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิด
3. กรอบประเด็นและข้อความครอบคลุมเนื้อหาสำคัญที่ต้องการตาม วัตถุประสงค์ การวิจัยที่ได้กำหนดไว้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของชุมชนราชทรัพย์ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

ชุมชนราชทรัพย์ เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนราชทรัพย์ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชนราชทรัพย์เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสืบทอดภูมิปัญญาวัฒนธรรมค่านิยมและเอกลักษณ์ของชุมชนราชทรัพย์อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนราชทรัพย์ด้านต่างๆเช่นการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของชุมชนราชทรัพย์โดยเน้นการกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนราชทรัพย์เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมก่อให้เกิดชุมชนราชทรัพย์แห่งเรียนรู้และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเองเป็นศูนย์กลางของประชาชนที่ดำเนินการโดยประชาชนและเพื่อประชาชนที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนราชทรัพย์อย่างยั่งยืน

2. ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาและปัญหาอุปสรรคของชุมชนคุณธรรมต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

การเรียนรู้ชุมชน

การพัฒนาคนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาจากภายใน (ทัศนคติ แรงจูงใจ อุปนิสัย) สู่อการพัฒนาภายนอก (ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม) เพราะถ้าเราสามารถพัฒนาสิ่งที่อยู่ภายในใจของคนได้แล้วการพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของคนก็สามารถทำได้ง่ายขึ้นอย่างแน่นอน"จิตใจ คือจุดการพัฒนาคนแบบยั่งยืน"

ชุมชนราชทรัพย์มีศูนย์แห่งการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมเพื่อชุมชนสามารถนำไปใช้พัฒนาชุมชนได้อย่างแท้จริงเนื่องจากเป็นสิ่งที่กลุ่มคนหรือชุมชนที่ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้มีกิจกรรมมีการสนับสนุนและผลักดันเพื่อก่อให้เกิดการสร้างการถ่ายทอดและการใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญในการทำให้เกิดกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้เมื่อนำองค์ประกอบต่างๆของชุมชนแห่งการเรียนรู้มาใช้กระบวนการมีส่วนร่วมทำให้สมาชิกในชุมชนรู้จักคิดวิเคราะห์

ด้วยเหตุผลใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาส่งเสริมให้คนในชุมชนฝึกฝนทักษะต่างๆและการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยจัดให้มีบรรยากาศและบริบทที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลายตาม ศักยภาพของแต่ละคนโดยกระบวนการเหล่านี้เองคือการพัฒนาชุมชนเพราะเป็นกระบวนการที่ใช้พัฒนา ความรู้ของคนในชุมชนโดยการรวมกำลังระหว่างคนในชุมชนและหน่วยงานต่างๆร่วมมือกันมีการวางแผนเพื่อ นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เช่นการปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจสังคมหรือวัฒนธรรมของชุมชนนั้นเป็นการ ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นซึ่งเมื่อคนในชุมชนนำกระบวนการของ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ไปใช้นั้นทำให้มีความรู้และทักษะแล้วจะสามารถพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความ เข้มแข็งและยั่งยืนจะเห็นได้จากกรณีศึกษาที่กล่าวไปข้างต้นการที่จะพัฒนาชุมชนเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลง วิธีการทำงานแบบเดิมได้นั้นทำได้โดยนำแนวคิดการบูรณาการชุมชนแห่งการเรียนรู้กับการพัฒนาชุมชนมา ปรับใช้โดยมองในภาพของความสัมพันธ์ของงานอย่างเป็นระบบและทำให้งานด้านการพัฒนามีประสิทธิภาพ มากกว่าเดิมได้ในการบริหารราชการของภาครัฐ

3. ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนต้นแบบแขวงบางชื่อเขตบางชื่อกรุงเทพมหานคร

3.1 กระบวนการวางแผนของชุมชนต้นแบบโดยจุดหมายที่สำคัญของการวางแผนส่งเสริม คุณธรรมคือการเสริมสร้างสังคมให้มีคุณธรรมความดีซึ่งสังคมคุณธรรมก็คือสังคมที่ประกอบด้วยคนมีคุณธรรม ครอบคลุมมีคุณธรรมองค์กรหน่วยงานมีคุณธรรมชุมชนมีคุณธรรมทุกภาคส่วนมีคุณธรรมในทุกระดับสังคมนั้น ย่อมเป็นสังคมที่มีคุณธรรมด้วยเนื่องจากความดีงามทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคมเกิดจากการที่คนครอบคลุม องค์กร/หน่วยงานชุมชนและสังคมมีหลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจสามารถนำมาใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตามวิถีวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันเป็นสังคมที่ดีงามและอยู่เย็นเป็นสุขเป็นสังคม แห่งความพอเพียงและสันติสุขซึ่งการประเมินผลสำเร็จของชุมชนคุณธรรมและองค์กรหน่วยงานคุณธรรมจะมี ตัวชี้วัดชุมชนและองค์กรหน่วยงานตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินชุมชนและองค์กรหน่วยงานคุณธรรมที่ ชัดเจนในขั้นตอนของการประเมินผลสำเร็จ

3.2 กระบวนการพัฒนาชุมชนต้นแบบการคัดเลือกหลักคุณธรรมไปปรับใช้ในการพัฒนา คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนไม่เป็นการบังคับชุมชน สามารถคัดเลือกส่งเสริมคุณธรรมที่เหมาะสมกับสภาพ บริบทเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน โดยอาจให้ความสำคัญกับคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต ออาสา ข้อใดข้อหนึ่ง หรือนำมาปฏิบัติทั้ง 4 ข้อ ภายใต้คุณธรรมทั้ง 4 ข้อ หรืออาจมีคุณธรรมอื่นๆ ที่สำคัญ สำหรับชุมชน ซึ่งชุมชนสามารถนำมาส่งเสริมให้เกิดเป็นชุมชนคุณธรรมได้ สรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงคนและชุมชนให้ดีขึ้น โดยใช้พลังและความร่วมมือจากคนในชุมชนและ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรในชุมชน เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดความก้าวหน้าทั้ง ในด้านคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง โดยมุ่งยกระดับมาตรฐานการครองชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

3.3 กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนราชทรัพย์ซึ่งการศึกษาตามอัธยาศัยโดยได้รับการสนับสนุน จากภาครัฐและการยอมรับจากสังคมผู้จบการศึกษาสามารถเลือกรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการอาชีวศึกษา

หรือเลือกที่จะมีอาชีพอิสระมีสถานประกอบการและหากต้องการกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบก็สามารถเทียบความรู้และประสบการณ์โดยองค์กรเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นองค์รวม ชุมชนเป็นการเพิ่มความสำคัญของเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนชุมชนสถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่นๆโดยเฉพาะสถาบันครอบครัวต้องหันมาให้ความสำคัญกับเยาวชนและบุตรหลานโดยร่วมกันปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมมารยาทประเพณีและวัฒนธรรมภายในครอบครัวและชุมชนโดยรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็งเป็นฐานรากของสังคม การศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ กระบวนการชุมชนคือหัวใจของการพัฒนาแผนการพัฒนาของชุมชนเป็นแผนอย่างบูรณาการคือเศรษฐกิจจิตใจสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมสุขภาพการศึกษาและประชาธิปไตยเพราะเชื่อว่าการศึกษาเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติจะนำไปสู่ชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่ดีเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดไม่ใช่การท่องวิชาการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติทำให้ชีวิตเศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างบูรณาการจะเห็นว่าแนวคิดในการจัดการศึกษาฐานชุมชนเป็นการจัดการศึกษาทางเลือกที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งฐานรากที่จำเป็นโดยภาคประชาชนเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติเป็นการศึกษาที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้งเพื่อสุขภาพที่ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาและสังคมเป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐและชุมชนชุมชนช่วยกันทำให้การศึกษาเป็นกลไกปลูกฝังคุณค่าและชีวิตที่ดีงามเพราะกระบวนการชุมชนคือหัวใจของการพัฒนาโดยมีหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาดังหัวข้อต่อไป

3.4 กระบวนการบริหารจัดการชุมชนราชทรัพย์ต้นแบบซึ่งองค์กรคุณธรรมคือองค์กรที่ผู้บริหารและสมาชิกองค์กรแสดงเจตนารมณ์และมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรและเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างคุณธรรมโดยมีแนวทางหลักการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบแบบแผนส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกขององค์กรมีคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตทั้งในที่ทำงานครอบครัวและชุมชน การบริหารจัดการองค์กรเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี วัฒนธรรมและสนับสนุนการส่งเสริมคุณธรรมให้กับประชาชนชุมชนและสังคมที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการมีความหมายใกล้เคียงและอาจใช้แทนกันได้กับคำว่า การบริหารและการจัดการคำว่า การบริหารส่วนใหญ่ใช้ในภาครัฐหรือหน่วยงานภาครัฐ ขณะที่คำว่า การจัดการนิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจสำหรับคำว่า การบริหารจัดการในที่นี้หมายถึงแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใดของบุคลากรและหน่วยงานทุกภาคไม่ว่าจะเป็นภาครัฐภาคเอกชน ภาคธุรกิจภาคที่ไม่สังกัดภาครัฐ และภาคประชาชนนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาหรือสร้างความสุขความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนให้แก่ประชาชนและประเทศชาติด้วย

3.5 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนราชทรัพย์ ดังนั้น ทางภาครัฐและภาคชุมชนควรมีการสร้างหลักการมีส่วนร่วมเข้าด้วยกันเพื่อให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกันชุมชนก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นเพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ชุมชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมในการนำพาข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐบาลหรือเอกชนไปสู่ประชาชนผู้เป็นเป้าหมายสิ่งสำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม

ร่วมของประชาชนเพราะถือว่าเป็นส่วนช่วยให้กระบวนการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปได้โดยสะดวกขึ้นกล่าวคือประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิดร่วมทำร่วมพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้

3.6 กระบวนการวิเคราะห์ชุมชนราชทรัพย์ซึ่งกิจกรรมนี้มีความตั้งใจสนับสนุนให้เกิดโมเดลการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนโดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยมีเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติร่วมเป็นกระบอกเสียง และมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางเพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการขยะในระดับชุมชนที่จะสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน และสิ่งแวดล้อมไปในคราวเดียวกัน นับเป็นกิจกรรมดีๆ ที่ประสบความสำเร็จจากการทำงานร่วมกันของภาครัฐ และเอกชน และชุมชน อีกทั้งยังเป็นการต่อยอดและยกระดับโครงการเยาวชนชาวบ้าน สืบสานวัฒนธรรม สู่อุปกรณ์การรักษาสีเขียว การลดและคัดแยกขยะก่อให้เกิดวัฒนธรรมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดความสำเร็จของชุมชนต้นแบบแขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

4.1 องค์ประกอบผู้นำของชุมชนชุมชนราชทรัพย์ซึ่งผู้นำความสามารถช่วยให้ผู้อื่นหรือชุมชนได้มีข้อตกลงร่วมกันและพยายามหาทางออกเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้พฤติกรรมของผู้นำนั้นจะมีอิทธิพลเหนือบุคคลทั่วไปเพื่อก่อให้เกิดการร่วมมือกันทำงานโดยมุ่งความสำเร็จเป็นสำคัญหรืออาจกล่าวได้ง่ายๆคือผู้ที่มีอำนาจหรืออิทธิพลทางสังคมสามารถชักจูงคนในสังคมของตนได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาอันคือการที่ผู้นำชุมชนจะต้องสร้างความเชื่อมั่นแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของตนว่าสามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างแท้จริงมิใช่เป็นเพียงการเข้ามารับตำแหน่งเพื่ออำนาจบาบริมีเพียงเท่านั้นจะต้องสร้างแนวคิดทัศนคติใหม่ให้ชาวบ้านได้เห็นและเกิดการยอมรับหากว่าผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งมีศักยภาพแล้วคนในชุมชนก็ย่อมอยากที่จะให้ความร่วมมือเชื่อถือตัวผู้นำมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดการพัฒนาในแนวทางต่อไป

4.2 องค์ประกอบการมีส่วนร่วม บวร ชุมชนราชทรัพย์ บุคคลหลากหลายที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตามมีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก, มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเองรักษาเอื้ออาทรต่อกันและมีความรักชุมชนรักชุมชน, มีอิสระในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ, มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ, มีการเรียนรู้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ, มีการจัดทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง, มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลายและเครือข่ายที่ดี

4.3 องค์ประกอบส่งเสริมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ “บวร” เมื่อมีผู้ศรัทธาและจะได้รับคำแนะนำในศาสนา รู้จักการรำลึกถึงหลักเศรษฐกิจของเศรษฐกิจตามบทความนี้โดยเหตุปัจจัยต่างๆ มากมายซึ่งประกอบไปด้วยข้อกำหนดต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับระบบปฏิบัติการ เศรษฐกิจของระบบ ข้อตกลงร่วมกันซึ่งรวมถึงผลกระทบที่ตามมาซึ่งจะทำให้สังคมนี้สร้างสิ่งที่ตั้งงามมีขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับที่เกี่ยวเนื่องต่อชีวิตที่ตั้งงามด้วยดังนั้นต่อจากนี้ที่แน่นอนเป็นกระบวนการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของความต้องการ ผลลัพธ์ของวิธีการใช้ชีวิตที่เริ่มต้นขึ้นใหม่หลักจากที่จะเกิดขึ้นตลอดไปแบบองค์รวมและหลักที่อาจจะมาจากด้านล่างของแหล่งที่มาของทรัพยากรซึ่งจะทำหน้าที่คอยรวบรวมข้อมูล (บ้านวัดโรงเรียน)

อย่าลืมนำพลังที่สำคัญสำหรับสิ่งที่ต้องการเป็นเป้าหมายที่จะไม่ได้รับชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อชุมชนสร้างสังคมให้ดียิ่งขึ้นหน้าที่เป็นแกนกลางที่จะร่วมกันวางแผนดำเนินการพัฒนาให้ชุมชนและโดยโรงเรียนที่เป็นผู้สร้างขึ้นเพื่อชุมชนที่ดีสังคมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การเรียนรู้ชุมชนต้นแบบโดยหน่วยงานส่วนกลางและจังหวัดผู้นำชุมชน ครูผู้นำชุมชนนักเรียนมาศึกษาชุมชน เรายังคงต้องขอพลัง“บวร” ที่ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกัน เพื่อเป็นตัวอย่างแนวทางปฏิบัติที่ดีที่จะต่อยอดชุมชนเข้มแข็งให้ชุมชนน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเป็นเบื้องต้นควรมีหน่วยงานของรัฐเข้าร่วมสภาองค์กรชุมชนและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนที่มีชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายภาคประชาชนโดยอย่าลืมระวางของกลุ่มเป้าหมายที่ชุมชนมีการจัดการด้วยตนเองในทุกมิติ

4.4 องค์กรประกอบภาครัฐส่งเสริม (สำนักงานเขตบางซื่อฝ่ายพัฒนา) ภาครัฐมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนในด้านกายภาพเศรษฐกิจสังคมอนามัยและจิตใจดำเนินการจัดระเบียบชุมชนสนับสนุนเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพชุมชนผู้นำชุมชนองค์กรชุมชนต่างๆในพื้นที่การส่งเสริมการจัดตั้งและการดำเนินงานกองทุนชุมชนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนแม่ของแผ่นดินการพัฒนาศักยภาพของกองทุนและเครือข่ายให้มีขีดความสามารถสูงสุดในกรดำเนินงานประสานระดมเงินทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนในชุมชนส่งเสริมการสร้างรายได้และการบริหารเงินออมเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดการส่งต่อผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดและกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างเป็นปกติสุขจะมีโครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองการจดทะเบียนองค์กรชุมชนการจัดตั้งลานกีฬาและส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายอันเป็นการส่งเสริมสุขภาพที่ดีแก่ประชาชนตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนนำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4.5 องค์กรประกอบการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการสื่อสารสามารถนำเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูลเป็นการนำเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ในการสื่อสารข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์การสื่อสารข้อมูลเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีองค์ประกอบพื้นฐานคือผู้ส่งหรือเครื่องส่งและผู้รับหรือเครื่องรับสื่อที่ใช้ในการรับส่งและข้อมูลที่รับส่งผ่านสื่อในรูปของรหัสดิจิทัลสื่อที่ใช้ในการรับส่งข้อมูลจะเป็นสื่อสัญญาณซึ่งแบ่งได้ ๒ ประเภทคือเทคโนโลยีและการสื่อสารข้อมูลทางสายและไร้สายเนื่องจากไอซีที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วมีทั้งเทคโนโลยีรุ่นเก่าและเทคโนโลยีรุ่นใหม่และมีรูปแบบที่หลากหลายไอซีที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันเกือบจะเรียกได้ว่ามองไปทางไหน ๆ ก็ต้องพบเจอกับประโยชน์และความสะดวกสบายของสิ่งที่เรียกว่าไอซีปัจจุบัน

ประชาชนรับปรับใช้ และทำให้เกิดความยั่งยืน หรือเอาไปเผยแพร่ต่อ หรือเติบโตเป็นการสร้างธุรกิจชุมชนต่อได้ รวมทั้งไม่ควรวัดผลของเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพียงแค่ผลผลิตเท่านั้น แต่ควรวัดที่ผลการเรียนรู้หรือการยอมรับเทคโนโลยีและปรับใช้ในบริบทของตัวเอง รวมทั้งเอาไปปรับใช้ในบริบทของคนอื่นได้ ไปถ่ายทอดได้เป็นนวัตกรรมเองได้ และกล่าวเน้นย้ำ ทิ้งท้ายว่า "เทคโนโลยีที่เหมาะสมต้องเริ่มจากบริบท ต้องเริ่มจาก

เป้าหมาย ไม่ได้เริ่มจากเทคโนโลยี ที่สำคัญควรต้องคำนึงถึงสิทธิ์และความเป็นเจ้าของในภูมิปัญญาชาวบ้านด้วย

4.6 องค์ประกอบความสำเร็จของชุมชนราชทรัพย์ อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดการพัฒนา หรือ ตัวชี้วัดความสุข และ ความพอใจ และความสำเร็จที่ได้ริเริ่มสนับสนุนให้คนพื้นที่ตำบลปฏิบัติการณ์นำร่องในเขตจังหวัดภาคตะวันตก ขับเคลื่อนเป้าหมายและตัวชี้วัดความสุขของชุมชน และขยายผลสู่ตำบลต่าง ๆ ในช่วงเวลาต่อมา รวมถึงการขยายผลพื้นที่ริเริ่มทำเพิ่มเติม เป็นสิ่งยืนยันได้ว่า หากชุมชนกำหนดความสุขของตนเองได้ ความสุขจะกำหนดการพัฒนา ซึ่งการกำหนดการพัฒนาโดยชุมชน ด้วยการจัดทำเป้าหมายตัวชี้วัดการพัฒนาหรือตัวชี้วัดความสุขก็เป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันได้อย่างแน่นอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของชุมชนราชทรัพย์ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

ในอดีตพื้นที่ชุมชนราชทรัพย์ เป็นพื้นที่ของท่าขนสุวรรณและได้ถวายให้กับพระมหากษัตริย์พื้นที่มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ เดิมที่มีบ้านเรือนอยู่จำนวนทั้งสิ้น 3 หลัง 1 ใน 3 หลังนั้น เป็นสวนผลไม้ที่มีเนื้อที่มากและเป็นร่องสวน สมัยนั้นยังไม่เป็นชุมชน การสัญจรไปมาลำบากมาก ผู้คนสัญจรทางน้ำ (คลอง) สภาพพื้นที่เป็นลุ่มดิน มีคลองสัญจรไปมาจนถึงถนนใหญ่ และมีแม่น้ำเจ้าพระยาที่กว้างใหญ่ แต่สามารถที่จะว่ายน้ำข้ามฝั่งตรงข้ามกันได้ สมัยนั้นใช้เรือเป็นยานพาหนะในการเดินทางมีเรือเมล์ เรือพ่วง เรือเขียว มีการค้าขายและแลกเปลี่ยนสินค้ากัน อาทิเช่น มีแขกขายเนื้อต้ม มีขายปลาหู ขายหอยแมลงภู่ ถือเป็นแบบวิถีชีวิตสมัยนั้น ใช้น้ำคลองในการดำรงชีวิต มีกุ้ง หอย ปู ปลา ในลำคลอง เวลาจะทำกับข้าวก็จะลงไปงมและไปช้อนมาเพื่อประกอบอาหาร

ในสมัยนั้นใช้ระบบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีอะไรก็มาแลกเปลี่ยนกัน ไม่ว่าจะเป็น คนบ้านใกล้เรือนเคียงรอบข้าง แต่ผ่านมาสักระยะหนึ่งเริ่มมีคนภายนอกมาจับจอง ทำการปลูกบ้านเพิ่มมากขึ้น เริ่มมีการขายพื้นที่สวนผลไม้เพื่อสร้างบ้าน แต่ก็ยังมีวิถีชีวิตเดิม ๆ อยู่บ้าง สามารถเก็บผลหมากรากไม้ของแต่ละบ้านและรวมตัวมาขายซึ่งกันและกัน แต่ถ้าบ้านไหนค่อนข้างที่จะยากจน ก็จะนำผลไม้หรือสินค้าที่มีอยู่ที่บ้านของตนเองมาแลกเปลี่ยนกับบ้านอื่น ซึ่งเป็นการถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน สถานที่รอบข้างก็จะเป็นวัดบางโพธิ์มาตส ที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งมีอายุยาวนานนับร้อย ๆ ปี ตั้งอยู่ในพื้นที่ 8 ไร่เศษๆ เดิมชื่อวัดโพศาราม ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเสียใหม่ว่า "วัดบางโพธิ์มาวาส" เมื่อราวปี พ.ศ. 2482 สมัยอาจารย์ห้อย วุฒิปัญญาโณ (มงคลฤกษ์) เป็นเจ้าอาวาส แต่จะสร้างขึ้นเมื่อใด ใครเป็นผู้ริเริ่มไม่ได้ปรากฏ เพราะไม่มีผู้ใดได้ทำประวัติขึ้นไว้ จึงสืบหาประวัติที่แท้จริงไม่ได้เท่าที่สอบถามคนเฒ่าคนแก่ก็หาไม่ผู้ใดให้ความกระจ่างแจ้งเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่ ทราบเพียงว่านับจากปี พ.ศ. 2440 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้ พ.ศ. 2552 รวม 115 ปี มีเจ้าอาวาสปกครองวัดรวม 10 รูป ซึ่งที่ดินบริเวณนี้แบ่งเจ้าของเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นของวัด ส่วนที่ 2 เป็นเจ้าของส่วนบุคคลมีตำแหน่งเป็นถึงระดับขุนนางในสมัยนั้นนามว่า "ขุนสุวรรณ" ต่อมาที่ดินผืนนี้ได้ถูกเปลี่ยนมือมาสู่ลูกหลานและที่นาจับตามองคือที่ดินผืนนี้ เคยโดนลูกกระเบิดลงในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อครั้งญี่ปุ่นเข้ามาสู้รบปรบมือกับแผ่นดินสยามในยุคนั้น นางสมจิตร วงษ์ท้าว เล่าว่า

ทหารญี่ปุ่นนั้นชอบกินผลไม้ของประเทศสยามเรามาก ถึงขั้นเอาอาหารกระป๋องมาแลกกับผลไม้ของเราไปกิน แต่ด้วยนิสัยคนไทยมีจิตใจที่โอบอ้อมอารีถึงเขาจะทำร้ายเราอย่างไร แต่เมื่อพวกเขาเหล่านั้นมาขออาหารเราก็พร้อมจะแบ่งปันให้เสมอโดยไม่คิดมูลค่าหรือนึกถึงสิ่งตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น นางสมจิตร วงษ์ท้าว เล่าต่ออีกว่า ที่ดินผืนดังกล่าวข้างต้นนี้ ไม่รู้จักผลัดจับผลูอย่างไร ที่ดินผืนนี้ถึงได้ตกมาเป็นของพระมหากษัตริย์ได้ บ้างก็เล่าว่า ท่านขุนสุวรรณ (เจ้าของที่ดินเดิม) ยกให้กับพระมหากษัตริย์ บ้างก็เล่าว่าลูกหลานเล่นการพนันแล้วเสียพนันจนหมดทรัพย์สิ้นเลียดกเป็นของรัฐบาล (ในสมัยนั้น) แต่ที่รู้ปัจจุบันที่ดินผืนนี้ได้ถูกเปลี่ยนมือมาเป็นทรัพย์สมบัติของพระมหากษัตริย์อย่างถูกต้องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและปัญหาอุปสรรคของชุมชนคุณธรรมต้นแบบ แขวง บางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

ชุมชนราชทรัพย์ได้มีการจัดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็น การเรียนรู้ชุมชน, การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน, การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม, การมีส่วนร่วมในชุมชนราชทรัพย์, การจัดการรูปแบบของการมีส่วนร่วม, การพัฒนาคนในชุมชนราชทรัพย์, บุคคลต้นแบบชุมชนในราชทรัพย์, กิจกรรมสำคัญในชุมชนกิจกรรมการออกกำลังกาย, กิจกรรมพัฒนาสังคม, การสร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชน และการสร้างเสริมกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขและในด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์ มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับครอบครัว คือ สามารถจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และยังมีเงินเหลือเก็บออม มีการใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ เน้นเรื่องความประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัย ดวงพร ศรีวิชัย “เรื่อง การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร” พบว่านักเรียนเตรียมทหารนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมไปปฏิบัติมากโดยเรียงลำดับการปฏิบัติ ดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี จันทร์ชลอ และคณะ “เรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ในภาพรวมพบว่าประชาชนมีพฤติกรรมด้านการใช้จ่ายพอประมาณมีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้งถึงเป็นประจำด้านความรอบคอบมีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ด้านความมีเหตุผลมีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ด้านการช่วยเหลือครอบครัวมีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ให้แก่คนที่มีความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เพื่อนำความรู้ที่ได้กลับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่ง สอดคล้องกับการวิจัยของ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2543) ได้ศึกษา “เรื่องจริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่” ได้กล่าวว่า คุณธรรม ถึงอุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิตอุปนิสัยที่ได้มาจากความพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทศนา แคมมณี, 2546) “เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม” ได้กล่าวว่าแนวคิดการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมนั้นสำคัญที่องค์ประกอบ คือ คนสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ เพราะถ้าในชุมชน มีคนดี มีสิ่งแวดล้อมดี สถานการณ์ในชุมชนก็จะดีตามไปด้วยจะทำให้ชุมชนน่าอยู่ มีความสงบสุข ประชาชนก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีในที่สุด ส่งผลให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อยู่ดีมีสุข อยู่อย่างพึ่งตนเอง อยู่อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง, 2557) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการรวมตัวเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนโดยชุมชน ซึ่งอาจ

เป็นทุนในรูปแบบความสัมพันธ์เดิม หรือการสร้างสร้างใหม่ขึ้นมาบนความสัมพันธ์แบบใหม่ก็ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรพันธ์ ชัยนนท์ ที่กล่าวว่า การขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) จึงเป็นพลังที่สำคัญในสังคมที่จะสามารถนำมาเป็นกลไกในการพัฒนาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็งก่อให้เกิดกระบวนการสร้างชุมชนคุณธรรมอย่างยั่งยืนในทุกพื้นที่ ซึ่งคำกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (พระอธิการโสภณ ปิยะมโหม (กิ่งแก้ว), 2564) ได้ศึกษาวิจัย “เรื่อง พลังบวร : พลังหลักของชุมชนคุณธรรม:” พบว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในภาพรวม พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรอบรู้สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ชยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเองแบ่งปัน เอื้ออาทร รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นนำไปความสุขและยั่งยืน

3. เพื่อศึกษากระบวนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

แนวคิดกระบวนการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) นั้นเป็นพลังที่สำคัญในสังคมที่จะสามารถนำมาเป็นกลไกในการพัฒนาและสร้างชุมชนคุณธรรมต้นแบบให้เข้มแข็งก่อให้เกิดกระบวนการสร้างชุมชนคุณธรรมอย่างยั่งยืนในทุกพื้นที่ โดยวัดทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการร่วมกันทางชุมชนราชทรัพย์เพื่อการพัฒนาได้มีการร่วมกันวางแผน, การดำเนิน, การพัฒนา, การเรียนรู้, การบริหาร, การจัดการชุมชน, การมีส่วนร่วม และกานจัดกานสิ่งแวดล้อม การพัฒนาให้เป็นชุมชนคุณธรรม โรงเรียนมีบทบาทในการสร้างเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ขณะเดียวกันชุมชนก็มีบทบาทและความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสอดคล้องงานวิจัยของ นัยนา อรรถนาทร, อำนวย อรรถนาทร และอรนิต ประนมไพร “เรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดเลย: กรณีศึกษาตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย” พบว่า การเป็นแหล่งเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของสังคม สอดคล้องงานวิจัยของ พระมหาชานนท์ ชัยมงคล “เรื่อง การศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรินายกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร” พบว่า วัดก็มีบทบาทหน้าที่ที่จะให้การอบรมกลุ่มเยาวชนสมาชิกในชุมชน ดังนั้น หากการประสานการทำงานของสามประสาน คือ บ้าน-วัด-โรงเรียน มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพก็จะทำให้เกิดชุมชนคุณธรรมเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากการเปิดพื้นที่ในชุมชนวัด ศาสนสถานให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้นั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ที่มีความเข้าใจมากจะนำมาประยุกต์ใช้มาก ส่วนผู้ที่เข้าใจน้อยก็นำมาใช้น้อยเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนพึ่งพาตนเองได้ ใช้ชีวิตพออยู่ พอกิน พอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่เหมาะสมตามสภาพของชุมชนและวัฒนธรรมชุมชน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมทางศาสนาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตลอดจนเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดภูมิปัญญาของชุมชนสอดคล้องงานวิจัยของ พระธวัชชัย สอนติธม

โม (วรรณนาวิน) “เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” พบว่าการมีส่วนร่วมและความเสียสละของคนในชุมชนที่จะร่วมขับเคลื่อนให้ชุมชนคุณธรรมก้าวสู่ “ชุมชนคุณธรรม” มีหลักการทางศาสนาและความเชื่อความศรัทธาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข โดยดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตามวิถีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่สั่งสม มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันเป็นสังคมที่สั่งสมและอยู่เย็นเป็นสุข เป็นสังคมแห่งความพอเพียงและสันติสุข ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมการศาสนา, ชุมชนคุณธรรมต้นแบบวัดวาปีสุภทวาราส, “เรื่องการค้าและการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมภายใต้พลัง “บวร” บ้าน วัด ศาสนสถานโรงเรียน พบว่า บุคคลให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความมั่นคงทางด้านอาชีพ รายได้ รู้จักการออม มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อสร้างสังคมหรือชุมชนให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม เป็นสังคมน่าอยู่ ด้านการส่งเสริมคุณธรรม โดยการนำพลังประชารัฐและพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) มาสร้างสังคมหรือชุมชน ให้เป็น “สังคมคุณธรรมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายใน เพื่อให้ทุกคน ทุกครอบครัว ทุกชุมชน ทุกองค์กร และทุกหน่วยงานมีคุณธรรม กระทั่งวัฒนธรรม ได้ดำเนินนโยบายขับเคลื่อนโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขับเคลื่อนด้วยพลังบวรตามแผนแม่บทฉบับดังกล่าวสนับสนุนทุกๆ กิจกรรมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรม สร้างคนดี สังคมดี ให้ “คุณธรรมนำการพัฒนา” ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งเสริมสร้างให้เป็นคนดีมีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้วยการส่งเสริมนาพลังบวร บ้านวัด โรงเรียนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม เนื่องจากเป็นสถาบันหลักทำสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การส่งเสริมให้เกิดชุมชนคุณธรรมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังจากสถาบันในชุมชน ที่มีบ้าน วัด โรงเรียน/ราชการ รวมเรียกว่า “พลังบวร” เป็นสถาบันหลักในการขับเคลื่อนให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ทำให้เด็ก เยาวชน ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี และมีภูมิรู้ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ต้องมีการส่งเสริมการขับเคลื่อนนาพลังบวรสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา กลิ่นรัตน์ ได้ศึกษา การบริหารพลศึกษาและการจัดการธุรกิจ ได้กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน เป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นโดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชน และควรเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนเองด้วย แต่ถ้าประชาชนไม่รู้จักริเริ่ม ก็ให้ใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดริเริ่มวารสารปัญญา ปณิธานร่วมสร้างสังคมคุณธรรมที่เข้มแข็งแล้วต้องมีการประสานความร่วมมือไปยังภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการส่งเสริมการสร้างคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์แก่คนในสังคมทุกพื้นที่ เพื่อให้คนไทยมีความเข้มแข็งทำคุณธรรมจริยธรรม สังคมไทยเกิดความสงบสุขร่มเย็นและประเทศชาติเกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่มุ่งให้ดำรงอยู่ในวิถีชีวิตที่พอดี พออยู่พอกิน พอใช้ ไม่ให้เดือดร้อนทั้งตัวเองและผู้อื่น โดยที่ต้องสร้างพื้นฐานแก่ตัวเองให้ดีเสียก่อน ไม่มุ่งหวังแต่เพียงความเจริญแต่เพียงอย่างเดียว มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักการประมาณตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีเหตุมีผล อาศัยตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ให้ความสำคัญในการร่วมกลุ่มในชุมชนและดำรงชีวิตให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน

4. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการแก้ไขปัญหและตัวชี้วัดความสำเร็จของชุมชนต้นแบบ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบผู้นำของชุมชนชุมชนราชทรัพย์, องค์ประกอบชุมชนและความร่วมมือบวรในชุมชนราชทรัพย์, องค์ประกอบส่งเสริมสร้างแห่งการเรียนรู้, องค์ประกอบภาครัฐส่งเสริมชุมชนราชทรัพย์ และองค์ประกอบการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการสื่อสาร นอกจากนี้ยังมีนโยบายต่างๆเข้ามาเพื่อทำให้ชุมชนได้รับผลสำเร็จจนกระทั่งได้รับรางวัลชุมชนคุณธรรมและรางวัลอื่น ๆ สอดคล้องงานวิจัยของ ศิริภัทร ดุษฎีวิวัฒน์ “เรื่อง ภาวะผู้นำที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่” พบว่า องค์ประกอบของผู้นำในภาพรวมเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จที่มีโดยกลุ่มมีผู้นำที่มีความสามารถในการสร้างความสามัคคีให้เกิดในหมู่สมาชิก กลุ่มมีผู้นำที่กล้าตัดสินใจเด็ดขาดเมื่อได้พิจารณาเรื่องต่างๆ อย่างรอบคอบ และกลุ่มมีผู้นำที่เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วโรสริน ภาวะเวช คันพบได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยด้านองค์การที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของงานตรวจสอบภายใน ในมุมมองของผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้นำกลุ่มควรเป็นผู้นำที่แท้จริง เป็นผู้ริเริ่มให้มีการรวมกลุ่มและเป็นผู้มีศิลปะจูงใจให้บุคคลปฏิบัติตามคำสั่งของตนเองอย่างไม่มีข้อแม้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ที่ค้นพบว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ต้องเป็นผู้นำทางความคิด นำปฏิบัติ จูงใจให้สมาชิกทำกิจกรรมต่าง ๆ สร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ซักถาม และให้ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้อย่างเสรีในการดำเนินกิจกรรมสอดคล้องงานวิจัยของ นายธงไชย สุรินทร์วรานุกร “เรื่อง การหาแนวทางเพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจขนาดกลาง” พบว่าสามารถประยุกต์ใช้กับกลุ่มอาชีพชุมชนที่ต้องการให้กลุ่มประสบผลสำเร็จในประเด็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำให้เป็นผู้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ความสามารถด้านเทคนิค ด้านการตัดสินใจและด้านความคิดรวบยอด มีศิลปะในการพูดการสื่อสารโน้มน้าวสมาชิกให้ปฏิบัติตาม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเสียสละประโยชน์ส่วนตนจะส่งผลต่อชุมชนคุณธรรมต้นแบบการพัฒนาแบบยั่งยืน

องค์ประกอบมีส่วนร่วม ในภาพรวมเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จโดยมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม ร่วมในการวางแผนดำเนินงานกลุ่ม มีการคัดเลือก/แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และร่วมรับผลิตผลที่ได้จากกลุ่มไปบริโภค/อุปโภคในครัวเรือนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจินตนา คุ่มภัย พบว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มสิ่งสำคัญคือการปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มจะทำให้กลุ่มสามารถประสบความสำเร็จและกลุ่มจะต้องมีองค์ประกอบของกลุ่มเพื่อเป็นการดำเนินงานร่วมกัน เช่น เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบที่บูรณาการแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช” มีแบบแผนต่อกันความรับผิดชอบหน้าที่บทบาท และมีผลประโยชน์ร่วมกัน ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ สามารถประยุกต์ใช้กับกลุ่มอาชีพชุมชนที่ต้องการให้กลุ่มประสบผลสำเร็จในประเด็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยการพัฒนาความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เทคนิคการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีกิจกรรมพบปะสังสรรค์กันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันในการวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และได้รับร่วมรับ

ผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและมีคุณค่ากล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และให้ความร่วมมือในกิจกรรมของกลุ่ม เครือข่ายความร่วมมือ ในภาพรวมเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ โดยภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีการศึกษาดูงานจากกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จและซึ่งสอดคล้องกับ วิถีชีวิต ยึดแน่น และ อุษณกร ทาวธรมย์ ได้ศึกษาแล้วพบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนสูงสุด โดยที่ผ่านมามีชุมชนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านต่างๆ ทั้งด้านองค์ความรู้ การวางแผน การพัฒนาแผนชุมชน ด้านงบประมาณและลงไปช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนที่เกิดจากความต้องการของชุมชนเอง ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้สามารถประยุกต์ใช้กับกลุ่มอาชีพชุมชนที่ต้องการให้กลุ่มประสบความสำเร็จในประเด็นการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่หน่วยงานต่างๆ

จัดอบรมพัฒนาความรู้ให้ที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มอาชีพของตนเองเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในด้านต่างๆ ซึ่งจะเป็นแรงเสริมให้กลุ่มประสบความสำเร็จการพัฒนาชุมชนมีลักษณะความเฉพาะของตนเองโดยมีหลักการ วิธีการและกระบวนการในการดำเนินงานที่ชัดเจนแนวทางในการทำงานด้านการพัฒนาชุมชนนั้นมุ่งเน้นที่จะทำงานร่วมกันกับชาวบ้านมากกว่าทำให้ชาวบ้านนั้นหมายความว่าถึงกรให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน โดยใช้กระบวนการพัฒนาชุมชนที่มีความต่อเนื่องกันสอดคล้องงานวิจัยของ พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ “เรื่อง แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน” เริ่มตั้งแต่การศึกษาชุมชน การให้การศึกษาแก่ชุมชน การวางแผนหรือโครงการ สอดคล้องงานวิจัยของ กิ่งแก้ว สุวรรณศิริ, นพพร จันทรนาชู, นรินทร์ สังข์รักษา, “เรื่อง รูปแบบการสร้างเสริมพลังอำนาจชุมชนเพื่อการจัดทำแผนชุมชน” การดำเนินงานตามแผนหรือโครงการที่วางไว้และการติดตามประเมินผล ในท้ายที่สุดแล้วประชาชนจะเป็นเจ้าของผลงานด้วยตัวเองซึ่งจะก่อให้เกิดความรักและความห่วงใยในผลงานของตนเองที่เกิดขึ้นสอดคล้องงานวิจัยของ บุญโชค บุญมี และธ นัสสา โรจนตระกูล “เรื่อง การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย” พบว่าปรัชญาแนวความคิดและหลักการของการพัฒนาชุมชนที่เชื่อมั่นในศักยภาพของคนและให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนานอกจากนี้ยังมีการพัฒนาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน คือ การพัฒนาสังคม การพัฒนาเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้งานพัฒนาชุมชนดำเนินไปได้ด้วยดีและประสบความสำเร็จตามต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจะมีการทำวิจัยเรื่อง ของชุมชนและหน่วยงานรัฐในการบริหารจัดการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการสนับสนุน การบริหารจัดการชุมชนราชทรัพย์ และสร้างการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชนในการจัดการชุมชนในพื้นที่ชุมชนราชทรัพย์

2. ชุมชนราชทรัพย์ ที่มีความสนใจ สามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดเพื่อเป็นแนวทางการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ด้วยการขับเคลื่อนด้วยพลังบวรในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนราชทรัพย์ หรือ องค์กร และเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในด้านอื่นๆของชุมชนขับเคลื่อนสู่ชุมชนคุณธรรมต้นแบบต่อไป

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร โดยมุ่งเน้นไปที่แต่ละ หน่วยงานในชุมชนได้แก่ การขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวรของสถาบันการศึกษา, องค์กรปกครอง, หน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจ สู่การเป็นองค์กรคุณธรรม โรงเรียนคุณธรรม หน่วยงานคุณธรรม เพื่อให้ได้ ข้อมูลในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร ในบริบทที่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า กลุ่มชุมชนราชทรัพย์ที่ต้องการให้กลุ่มประสบผลสำเร็จควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการปัจจัยด้าน ดังนี้

1. ลักษณะผู้นำ ควรพัฒนาผู้นำให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา กล้าตัดสินใจ มีความรู้ด้านการบริหารจัดการ มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน การใช้เทคโนโลยี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเสียสละ

2. การมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนการดำเนินงาน กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับร่วมกัน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อให้เกิดความชัดเจน และรับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

3. เครือข่ายความร่วมมือ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มควรสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับหน่วยงานภายนอก สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ สนับสนุนเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ ควรสร้างแรงจูงใจ ชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการ บริหารและการพัฒนาเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนและของชุมชน.

บรรณานุกรม

กฤษศญพงษ์ ศิริ. (2565). *ชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้น 23 สิงหาคม

2565, จาก https://www.m-culture.go.th/th/article_view.php?nid=27016

ทิศนา ขมมณี. (2546). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.

พระอธิการโสภณ ปิยธมโม (กิ่งแก้ว). (2564). *พลังบวร: พลังหลักของชุมชนคุณธรรม*.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). *จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

ยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร. (2565) *กระทรวงวัฒนธรรม การขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยพลัง "บวร"*. สืบค้น 23 เมษายน 2565, จาก

https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG201125093154073

รุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง. (2557). *กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก*. กรุงเทพฯ: เอส ออฟเซ็ทกราฟฟิคดีไซน์.

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (2565). สืบค้น จาก <https://gnews.apps.go.th/news?news=69190>
Krungsri Plearn. (2466). *เพลิน, แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจที่ทำได้จริง*. สืบค้น
24 พฤษภาคม 2466, จาก <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/practical-self-sufficient-economy-philosophy>